Førsteblad

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 3.
Fylke: Austfold

Tilleggsspørsmålnr.
Herad: Skjeberg

Emne: Brynet.
Bygdelag: Kömmeldfjerdingen

Oppskr. av: Svein Molaug
Gard: Måsen under Gåserud

(adresse): Norsk Folkemuseum
G.nr. Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Hartvig Hansen Haugen, gardbrukar før. Född 1872.

SVAR

Brukte "sennen" til "jaen" før. "Brynte" jaen.

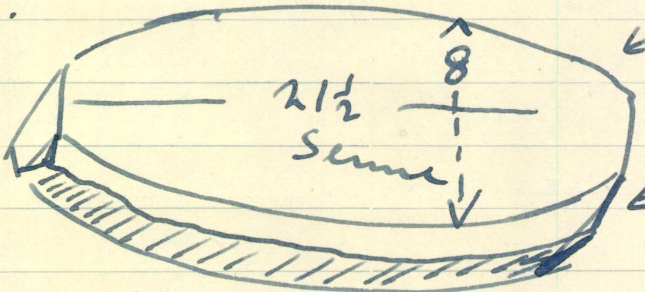

Hadde "brynen" til kniv og öks. Ikkje höyrt ordet hein.

2. Nå brukar ein kunststein. Før var det naturstein, men den kjöpte dei hjå handelsmannen

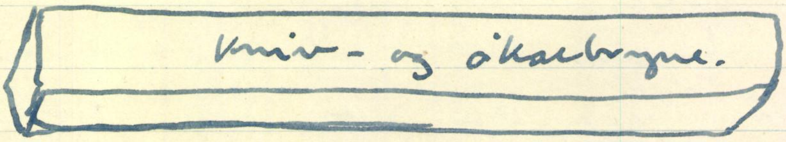

Nokre var litt breidare enn denne typen, men det var forskjellig. Ikkje brynesteinsberg her i bygda.

3. Finnare jern bare brynar dei.

4. Har höyrt om at dei "hamra ut" ljaen, men veit ikkje meir om det.

5 Ikkje höyrt om stein som låg stille.

6. Nå slipar dei annankvar dag på slipesteinen. Før slipa dei mest

21

1066

aldri ljåen, bare senna. Dei fortalde om ein mann som ikkje hadde slipestein i det heile. Han la også eggen med senna, og det var den beste ljåen han hadde hatt.
Brynte ljåen med senna kvart mål. Hadde senna med i ei "lytte" ute på jordet for det tilfelles skuld at dei steinhogg.

7. Hadde med seg "sandstikke" som var laga av eik. Krok nede og hake oppe på örvet, og stikka hang der heile tida. Prikka hol i stikka med ein grov "syl". Så hadde dei knust ein gamal sennestein og smurde på sanda med feitt og tjære for at det skulle sitte. "Strök" eit par gonger i "beta" og klarte seg utan å bryne heile beta då.

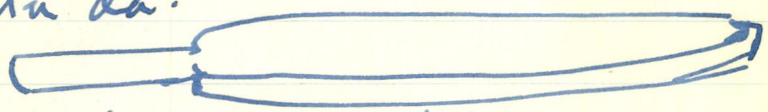

var omlag 1 alen lang.

8. Nå sit örvet på ljåen når ein slipar. Før var steinane mindre, og då var det vanskelegare. Før hadde ein ringar og slo ljåen fast med kilar, så det var litt sorient å få av ljåen. Sume brukta vidjer eller granröter til å "jerne" ljåen på med.

9 Slipar ein med örvet på, held ein i "örvet" med venstre handa og i ljåen med högre. Steinen sviv mot ein. Kan også sette örvet i bakken når ein har dei

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING
1066

store moderne steinane. Det kan då vere det same kva veg ein snur steinen. Kan ha egging både på og mot seg.

Brukar ikkje slufforar.

10. Han brynet i bukselommen når ein skal ha det med seg. Andre bera brynet i ei bytte.

Når ein bryner med senna, sit ein på ei tre. Når ein stryker, står ein og tar annankvart takk over og under.

Med senna bryner ein fyrst ferdig eine sida, så den andre.

14. brukar den til sandstikka.

15 o.s.v. ikkje stikkar eller ramser.

1066

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING